

ГАЛИЦЬКА АСАМБЛЕЯ 1991 р.

Посилення сепаратистських тенденцій в СРСР у кінці 80-х рр., розгортання національно-визвольних процесів в Україні знайшли активне відображення на землях Галичини. В умовах розбудови української державності та численних спроб домогтися більшої самостійності регіонів, вивчення ставлення галичан до проблем федералізації і регіоналізації країни, яке проявилось через Галицької асамблеї в 1991 р., є актуальним. Не повною мірою дослідженими залишаються причини виникнення, характер та діяльність асамблеї.

Розв'язання даної проблеми започатковано в дослідженнях К.Бондаренка, Я.Дашкевича, С.Кобути, С.Шумлянського, О.Хавича та ін. [1]. Автори ставлять перед собою завдання дати оцінку соборницьким прагненням галичан у процесі становлення української державності, визначити правовий статус і значення Галицької асамблеї.

Націонал-демократичні організації на березневих виборах 1990 р. до ВР УРСР і місцевих рад в Львівській, Івано-Франківській, Тернопільській областях отримали більшість і перехопили у комуністів владу. Це дозволило опозиції розпочати впровадження національної символіки, релігійних та національних свят; провести зміни у питаннях власності і земельних відносин; відновити права греко-католицької Церкви; створити демократичні ЗМІ; розширити партійну багатоманітність і деідеологізувати життя; ввести місцевий час; визнати вояків УПА ветеранами; розгорнути активну національно-просвітню працю в східних та південних областях України.

Такі дії опозиційної влади значно загастрили взаємовідносини між регіоном та офіційним Києвом, який вважав західноукраїнський чинник джерелом дестабілізації та сепаратизму. До того, ж партійно-державні структури розгорнули в засобах масової інформації широкомасштабну компанію з дискредитації дій галицьких облрад, формували уявлення, що “на Заході – самі різуні, ненависники інших національностей” [2].

Загальносоюзна преса навіть поширювала міф про прагнення Західної України до створення своєї окремої держави, а той приєднання до Польщі [3]. В грудні 1991 р. галицькі області відвідала група народних депутатів СРСР, зокрема голова Комітету з питань гласності, прав і звернень В.Фотєєв, заступник голови комісії Ради Національностей з питань розвитку культури, мови, національних та інтернаціональних традицій і охорони історичної спадщини С.Шувалов, член комісії з привілеїв В.Шаповаленко. Делегація змогла переконатися, що галичани не збираються створювати Західноукраїнську чи Галицьку автономію і відривати регіон від України [4].

Крім інформаційної війни опозиційні області зазнали також економічної блокади зі сторони прокомуністично налаштованої центральної влади. Значне занепокоєння органів влади викликала ухвала Львівської облради “Про політичну ситуацію на Львівщині і захист демократії” від 29 листопада 1990 р. У ній депутати облради ініціювали створення Комітету громадянської згоди. Його зусилля мали спрямовуватися проти спроб внести розкол у демократичні організації і зупинити національно-демократичне відродження.

Голові Львівської облради і утвореного Комітету громадянської згоди В.Чорноволу за умов насильницьких дій щодо органів влади, демократичних рухів і організацій; введення військового стану чи підписання проти волі народу союзного договору тимчасово надавалося право приймати рішення від імені облради. У випадку насильницького усунення керівництва обласної Ради громадяни області, згідно ухвали, повинні були керуватися рекомендаціями Комітету громадянської згоди [5].

З критикою факту появи Комітету громадянської згоди виступили загальносоюзні та республіканські органи преси [6]. Так, доктор юридичних наук Г.Чангулі на сторінках “Голосу України” помітив у документі грубе порушення положень Конституції УРСР, за якою вся влада належала тільки Радам народних депутатів. Вчений стверджував, що оголошення надзвичайного стану в окремих місцевостях є прерогативою ВР союзної республіки, і акцентував увагу на порушенні прав людини через департизацію в краї і недотриманні

правових процедур під час проведення обласного референдуму. В підсумку парламентарії прийняли рішення повернути ухвалу на перегляд і провести переговори між Президією ВР УРСР і керівництвом облради [7].

Розбіжності між Галичиною і рештою України посилювалися через відмінне ставлення до референдуму щодо Союзного договору. Так, Львівська облрада на початку лютого 1991 р. прийняла ухвалу “Про збереження політичної стабільності в області і ставлення до референдуму щодо Союзного договору”, в якій звернулася до ВР УРСР з вимогою не проводити референдум до прийняття нової Конституції і створення суверенної правової держави. [8].

В умовах економічної і політичної блокади влада опозиційних областей розпочала координувати свою діяльність. Існувала домовленість про співпрацю між областями, яка виражалася у майже щоденному взаємному інформуванні про ситуацію, в утворенні спільних виробництв та обміні товарами, спільному реагуванні на урядові укази [9].

Спроби координації праці органів влади 3-х західноукраїнських областей значною мірою ініціювалися В.Чорноволом, який мав всі підстави вважати себе регіональним лідером і був прихильником федеративного устрою України. Однак, як відзначав він сам, галичани, попри існування в минулому ЗУНР, вищий ніж у цілому по Україні рівень національної свідомості і організації, насторожено сприйняли ідеєю федерації країни в майбутньому [10].

Ще 4 січня 1991 р. В.Чорновіл на конференції у Львові “Українсько-російські взаємини в суверенній Україні” засудив спроби партократів штучно розчленувати Україну на автономії і нав’язати націонал-демократам думку про Галицьку автономію, але водночас задекларував: “Ми, три області, перемогли демократичні сили, будемо співпрацювати, утворимо Галицьку асамблею депутатів трьох областей” [11]. Федералізація за В.Чорноволом передбачала максимальну економічну самостійність регіонів, але водночас й якомога жорсткішу унітарність у впровадженні державницької ідеології, у розбудові освітньо-культурної сфери Як згадує Т.Чорновіл, ідею федералізації України в умовах

критичного сприйняття аудиторії В.Чорновіл сформулював ще у 1987 р. на засіданні Львівського дискусійного клубу. [12].

Інтеграційна діяльність західноукраїнських політиків спричинила до скликання 16 лютого 1991 р. у Львові у приміщенні театру опери та балету спільної сесії облрад Івано-Франківської, Тернопільської і Львівської областей, яку назвали Галицькою асамблеєю. На сесії було обговорено два питання: “Загальна концепція економічної співпраці в регіоні” та “Про політичну ситуацію в регіоні і Всесоюзний референдум” [13].

В.Чорновіл в інтерв'ю газеті “За вільну Україну” серед причин об'єднання назвав “жорстку розгнудану компанію, яка ведеться проти Галичини комуністичною пресою”, невизначеність статусу України як країни і потребу заявити на міжобласному рівні про територіальну недоторканість України і спроби економічної блокади. [14]. Ще відвертіше мету створення об'єднання політик визначив у виступі на асамблеї : “Якщо буде обрано курс націонал-державницький, то відпаде і окремішність Галичини, і певна особність її політичної лінії – залишиться географічний термін та ще, може, назва федеративної землі при можливому майбутньому федеративному устрої...Але курс на перетворення України в безликий колоніальний придаток неминуче приведе до посилення ізоляціонізму...” [15].

У свою чергу, М.Яковина мотивував доцільність об'єднання тим, що три області є невід'ємними складовими Галичини зі спільною долею, історично-економічними традиціями, єдиною інфраструктурою і регіональним територіальним виробничим комплексом [16]. Голова Львівського облвиконкому С.Давимука в спогадах акцентував увагу ще й на тому, що наприкінці 1990 р. склалася надзвичайна ситуація з гострим дефіцитом товарів споживання і регіони прагнули захистити себе від економічного розвалу, обмежити його розростання [17].

Лідери галицьких областей підкреслювали відсутність сепаратистських планів в ініціаторів асамблеї. Так, голова Тернопільської облради В.Олійник в своєму виступі заявив, що Галицька асамблея не буде “робити кроків у бік

якогось сепаратизму”, а співпрацюватиме “керуючись суспільно вигідними, загальнонародними інтересами, діючи в рамках договорів і законів України” [18]. Він задекларував відкритість діяльності асамблеї, яка “не робитиме нічого тихцем, авантюрними методами” [19].

С.Давимука разом з В.Олійником і першим заступником голови Івано-Франківського облвиконкому В.Павликом подали на розгляд депутатів загальну концепцію економічної співпраці в регіоні, поділилися задумами щодо взаємодії промислових підприємств трьох областей, в справі насичення ринку продуктів харчування, збільшення виробництва товарів народного споживання, будматеріалів, а також обміну інформацією та передовим досвідом, ефективного використання наявного наукового потенціалу і підготовки управлінських кадрів. С.Давимука навіть відзначив, що Галичині необхідна єдина інвестиційна, природоохоронна, фінансово-кредитна і цінова політика, тісне співробітництво у комерційній, маркетинговій, посередницькій діяльності, а в перспективі і чітка спеціалізація областей в межах регіону [20].

Автономістичні акценти прозвучали в виступі першого заступника голови Тернопільського облвиконкому Б.Бойка, який мотивував економічну співпрацю тим, що “потрібно створювати паралельну до державної економіки вільну економіку...це означатиме виступ єдиним фронтом як проти економічного й політичного диктату Кремля, так і проти централістських тенденцій, які починають формуватися в Києві” [21].

Особливої політичної ваги Галицькій асамблеї надало також широке представництво депутацій – від Рівненської, Волинської, Чернівецької, Житомирської і Вінницької областей, делегатів демократичних громадсько-політичних організацій із Москви, Закарпаття, Одеси, Чернігова, Черкас та інших областей [22]. Лише президю ВР республіки на асамблеї репрезентували шість її представників, а офіційну делегацію очолив перший заступник Голови ВР І. Плющ. Позитивним було і те, що на фоні загострення релігійної ситуації в краї Галицька асамблея зібрала на своєму засіданні церковних провідників всіх християнських конфесій [23].

На спільній сесії було прийнято ряд угод: “Про основні принципи співробітництва між обласними Радами народних депутатів Івано-Франківської, Львівської та Тернопільської областей”, “Про регіональну координаційну раду”, “Про єдність українських земель”, “Про проведення 17 березня 1991 р. обласних референдумів”. Так, правові основи об’єднання визначила угода “Про основні принципи співробітництва між обласними Радами народних депутатів Івано-Франківської, Львівської та Тернопільської областей”. Сторони брали на себе зобов’язання підтримувати між собою “регулярні контакти шляхом проведення консультацій, семінарів, конференцій...”, планували розробляти заходи для захисту спільних інтересів, споживчого ринку, розвивати взаємовигідні зв’язки між постачальниками та споживачами, будувати торгово-економічні стосунки на засадах довготривалих та короткотермінових угод про товарообмін.

Учасники об’єднання обіцяли сприяти розвитку інфраструктури спільних підприємств виробничої сфери на базі проведення узгодженої структурної, інвестиційної, природоохоронної, регіональної політики, розширити співробітництво в комерційній, маркетинговій і посередницькій діяльності. Крім економічної сфери західноукраїнські області брали на себе зобов’язання сприяти організації і розвитку контактів в соціально-культурному та науковому напрямі, а також у сфері обміну представниками громадських і політичних організацій, діячами науки і культури [24].

Для організації співпраці було прийнято рішення створити регіональну Координаційну раду з робочим органом у Львові, який мав би право приймати рішення консультативно-рекомендаційного характеру, а також комп’ютерний банк даних з метою нагромадження і постійного обміну інформації [25]. До складу Координаційної ради чисельністю в 12 осіб ввійшли голови і заступники голів обласних рад, голови і заступники голів облвиконкомів [26].

Як бачимо, в тексті угоди немає пунктів, які б свідчили про сепаратистське чи автономістське спрямування документа. Натомість її зміст свідчить про прагнення галичан налагодити економічну співпрацю в регіоні.

Західноукраїнські політики великого значення відводили також прийнятій на асамблеї ухвалі “Про єдність українських земель”. У ній галичани засудили змову між Гітлером і Сталіним в 1939 р. і “будь-які намагання порушити територіальну цілісність України”. Правовою основою входження західноукраїнських земель до складу України, на їх думку, став акт злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 р. Крім того, в ухвалі було звернення до Волинської, Закарпатської, Рівненської та Чернівецької обласних Рад з рекомендацією приєднатися до положень документів, а також пропозиція ВР УРСР дати політичне та правове обґрунтування єдності України, визначити політичну та юридичну основу територіальної цілісності і єдності республіки [27].

Заяву про єдність українських земель на думку ініціаторів скликання асамблеї повинна була зняти будь-які звинувачення в сепаратизмі і відобразити справжні наміри об’єднання. Зокрема, М. Яковина заявив на засіданні асамблеї: “Текст ухвали про єдність українських земель вважаємо, задовольнить не тільки сусідів, але й молоду недосвідчену опозицію” [28].

Галицька асамблея також прийняла ухвалу “Про проведення 17 березня 1991 р. обласних референдумів”, якою було ініційовано винесення на референдум в західних областях окремого бюлетеня. У ньому значилося: “Чи хочете ви, щоб Україна стала незалежною державою, яка самостійно вирішує всі питання внутрішньої та зовнішньої політики, забезпечує рівні права громадянина незалежно від національної та релігійної приналежності?” [29]. Народний депутат України В.Червоний поставив під сумнів рішення про додатковий бюлетень через його шкідливість для соборності України, але переважна більшість делегатів дійшла до висновку, що населення краю становить близько 10% народу республіки і його голос має бути почутий [30].

Загальносоюзні ЗМІ подали викривлену інформацію про асамблею. Зокрема, в випуску Телевізійної служби новин Центрального телебачення 17 лютого 1991 р. було повідомлено, що об’єднана сесія трьох обласних Рад висловила за Союзний договір [31]. Крім того, у повідомленні про асамблею, переданому загальносоюзною радіохвилею “Маяк” серед інших чомусь не була

згадана ухвала “Про єдність українських земель”, а навпаки створювався образ галичан-сепаратистів [32].

В компартійній пресі в цілому позитивно відгукнулися про спільну сесію, проте відзначили, що “доводилося чути побоювання, що вона може стати кроком до відособлення” [33]. Позицію комуністів Західної України висвітлив у виступі на асамблеї перший секретар Івано-Франківського обкому КПУ З.Куравський. Зокрема, він висловився на підтримку ухвали “Про єдність українських земель”, але виступив проти ігнорування возз’єднавчих процесів 1939 р. і запропонував в тексті ухвали згадати про рішення Народних зборів Західної України 1939 р. та I з’їзду народних комітетів Закарпатської України 1944 р. На його думку, референдум повинен був проходити за республіканським варіантом, що в підсумку забезпечувало від звинувачень в відсутності власної позиції і в сепаратистських настроях [34].

У відповідь на скликання об’єднавчої сесії 19 лютого 1991 р. в Івано-Франківську відбулася нарада представників партійних комітетів КПУ Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської областей. У ній взяли участь також делегації партійних працівників з Волинської, Закарпатської, Рівненської, Чернівецької областей, працівники ЗМІ, науковці Інституту суспільних наук ЦК КПРС та Київського інституту політології і соціального управління.

Комуністи регіону у виступах відзначали, що в умовах існування єдиного антикомуністичного політичного блоку, опозиційності Компартії до органів влади, виникла потреба в координації і виробленні спільної тактики дій, а також в обміні досвідом роботи. Вони висловилися на підтримку діяльності Рад, якщо “вона йде на користь людям” і виступили за консолідацію всіх суспільних сил. Активісти ідеологічної роботи, реагуючи на негативну оцінку подій вересня 1939 р. на Галицькій асамблеї, закликали ЦК КПУ і науковців написати правдиву історію України [35].

Однак після захоплення Рухом 21 лютого 1991 р. у Львові приміщення міського громадсько-політичного центру (колишнього будинку політосвіти) комуністи відмовляються від відносно нейтрального сприйняття спроб консолі-

дації демократичних рад західноукраїнського регіону. Так, Львівський обком КПУ надсилав ВР УРСР звернення з осудом діяльності демократичних органів влади в краї, в якому акцентується увага на розбіжностях в деклараціях Галицької асамблеї і практичній діяльності Львівської облради [36].

З різким осудом ситуації в регіоні в рамках агітації за збереження СРСР виступив на українському телебаченні 14 березня 1991 р. перший секретар ЦК КПУ С.Гуренко. Зокрема, він загострив увагу на ускладненні соціально-економічних проблем в краї, актах беззаконня і демонстративному ігноруванні Конституції СРСР і УРСР. На його думку, за зовні ефективними діями створення Галицької асамблеї ховалася не лише небезпека “відриву України від Союзу, й її федералізації, перетворення у клаптикову республіку, в різних куточках якої правили б новоявлені гетьмани” [37].

Ідея проведення обласного референдуму зазнала критики і з боку праворадикальних політичних організацій. Зокрема, лідер Української міжпартійної асамблеї Ю.Шухевич назвав рішення про проведення обласного референдуму помилковим і закликав до бойкоту заходу, що планувався на 17 березня. На його думку Україна була окупована радянською імперією, а окупанти згідно міжнародних правових документів не мають права проводити на підневільних землях будь-яких референдумів. Політик вважав, що будь-які додаткові питання в бюлетені сприятимуть збереженню Союзу. Він піддав критиці погляди В.Чорновола на майбутній федеративний устрій України, засудив рішення про надання автономії Криму і вбачав тенденції до утворення подібної структури і в Галичині, що могло призвести до розпаду України [38].

Республіканські пресові органи відзначали атмосферу толерантності і реальної заінтересованості, що панувала на асамблеї і порівняли об’єднання з раднаргоспом, який базується на досконаліших принципах співпраці [39]. Перший заступник голови ВР України І.Плющ оцінив створення асамблеї “як захист від розвалу економіки”, порівняв її з раднаргоспами хрущовської епохи, хоча і виступив проти окремої цінової політики. Політик закликав не проти-

ставляти себе один одному, а шукати “спільні точки зору, сідати за різні столи... то всім буде користь, добро” [40].

На початку березня 1991 р. Львівську область відвідав голова ВР УРСР Л.Кравчук. На зустрічі з депутатами Львівської облради він закликав депутатів припинити будь-яку “війну” з представниками Компартії [41]. Проте одночасно політик змушений був визнати: “Ми теж бачили реальні зміни в настроях людей Львівщини, і саме з цього нам треба виходити у наступних практичних діях” [42]. Вірогідно, така позиція республіканських органів влади відображала реальний стан речей і відсутність серйозних сепаратистських тенденцій в краї.

Для координації економічних зусиль в Галичині керівники господарських ланок намітили провести ряд науково-практичних конференцій, відкрити фірмові магазини в Тернополі, Івано-Франківську та Львові [43]. На початку квітня 1991 р. на засіданні Координаційної ради Івано-Франківської, Львівської і Тернопільської областей були утворені крайові робочі органи – фонд ради і комісія з розвитку регіональних господарських зв’язків. В цих структурах повинні були працювати 8 працівників, для спільного фонду кожна область мала надати 100 тис. крб. [44].

Створений виконавчими структурами трьох областей план першочергових заходів передбачав протягом 1991 р. налагодити спільне виробництво сірників, пляшок, поліетиленових труб, доїльних апаратів, медичної техніки і ліків, дитячого харчування, автотранспорту, автокранів, автобусів, передбачалось спорудження регіонального підприємства з переробки ріпаку, створення асоціації “Агросервіс”, спільного туристично-оздоровчого комплексу та підприємств цивільної авіації, бавовнопрядильної і трикотажної промисловості. На вересень 1991 р. у Львові було заплановано проведення Першої західно-української міжнародної виставки-ярмарку “Галицькі контракти” [45].

Ініціатором створення науково-методичної бази для економічного об’єднання регіону став доктор економічних наук, керівник Львівського відділення Інституту економіки АН УРСР М.Долішній [46]. Пізніше, економічну співпрацю координував створений Галицький економічний центр, який очолив профе-

сор В.Пинзеник [47]. В управлінській сфері В.Чорновіл планував вийти до ВР УРСР з пропозиціями перебудувати керівництво в Галичині на основі досвіду цивілізованих країн [48].

Про свою співпрацю заявили також колективи обласних радівських газет. На зустрічі представників редакцій івано-франківської “Галичини” і львівської “За вільну Україну” 21 травня 1991 р. було прийнято рішення розробити підготовчі документи для залучення до спілки українських журналістів з інших демократичних видань. Планувалось об’єднати зусилля журналістів щодо підготовки і поширення інформації, випуску англomовного бюлетеню для дипломатичних представництв багатьох країн і представників світових ЗМІ [49].

Підсумки регіонального бюлетеню всесоюзного референдуму в березні 1991 р. засвідчили осібність позицій галичан в питанні збереження СРСР. За регіональний бюллетень в Львівській області проголосувало 89,6% учасників референдуму, в Івано-Франківській області – 90%, в Тернопільській області – 85,3%. В.Чорновіл оцінив ці результати як “нашу відданість ідеям Галицької асамблеї” [50].

16 червня 1991 р. на мітингу в м.Тернополі Б.Бойко знову поставив питання про будівництво Української держави в межах Галичини. “Якщо підпишуть Союзний договір, змушені будемо ставити питання про Галицьку республіку”, – заявив політик у своєму виступі [51]. 18 червня 1991 р. Координаційна рада на підставі результатів референдуму в Галичині прийняла звернення до ВР УРСР. У ньому було заявлено, що розгляд парламентом питання про союзний договір, як і його підписання є недопустимим, акцентувалася увага на результатах референдуму в 3-х областях, які свідчили, що “за незалежність проголосувала б більшість населення України, якби йому поставили аналогічне чітке запитання і забезпечили вільну агітацію” [52].

Невдача заколоту ДКНС і проголошення Акту незалежності України 24 серпня 1991 р. створила реальні підстави для досягнення Україною незалежності. В цих умовах галицькі націонал-демократи зосередили сили на всеукраїнській політиці. В.Чорновіл і Л.Лук’яненко, опираючись на підтримку Західної

України, вступили в передвиборчу боротьбу за президентську посаду, а проекти федералізації України стали другорядними. В той же час С.Давимука вважає, що В.Чорновіл відмовився від ідеї Галицької асамблеї під впливом гострої критики її як прояву сепаратизму [53].

Таким чином, Галицька асамблея виникла як форма регіональної економічної і суспільно-політичної співпраці галицьких областей в умовах тиску зі сторони компартійно-державних центральних органів влади. Економічна та політична блокада, спроби дискредитації демократичної влади в західних областях, сумніви щодо можливості досягнення незалежності змусили галицьке керівництво об'єднати зусилля задля реалізації націонал-демократичних ідей в межах регіону.

На нашу думку, безпідставними є спроби трактування створення і діяльності Галицької асамблеї як сепаратистського прояву, що міг стати причиною розколу України. Найкращим свідченням соборницьких устремлінь галичан стало те що, ідея асамблеї була забута після проголошення Акту про незалежність 24 серпня 1991 р. Проте залишаються до кінця нез'ясованими структура та компетенція, результати співпраці трьох областей, факт припинення існування Галицької асамблеї.

1. Дашкевич Я. Український федералізм – український монархізм // Українські проблеми. – Стрий, 1991. – Ч.1. – С.88-92; Бондаренко К. Західна Україна повинна домогтися статусу автономної республіки в складі України // Ї. – 2002. – №23. – С.231-235; Кобута С. Прикарпаття в новітній українській національно-демократичній революції (1988 – 1991 рр.) // Галичина. – 2001. – №7. – С.34-47; Шумлянський С. Розкол України як віртуальна реальність // Критика. – 2002. – листопад. – С.2-5; Хавич О., західноукраїнець. Чи можливий проект westukraina.eu? // Ї. – 2002. – №23. – С.272-278.
2. Іваничук Р. Не будьмо “малоросами” // За вільну Україну. – 1991. – 5 лют. – С.2.
3. Братунь Р. Час припинити війну проти народу Західної України // За вільну Україну. – 1991. – 25 січня. – С.2.
4. Яковина М. “Народ спитає з нас сповна” // Галичина. – 1990. – 19 грудня. – С.5.
5. Краслянський А. Підміна влади, а не підміна понять // Голос України. – 1991. – 29 січня. – С.3, 6.
6. Державний архів Івано-Франківської області (ДАІФО), ф.П-1, оп.1, спр.5639. – Арк.54.
7. Краслянський А. Підміна влади, а не підміна понять // Голос України. – 1991. – 29 січня. – С.3, 6.

8. //За вільну Україну. – 1991. – 5 лютого. – С.1.
9. Мелінішин Б. Про діяльність Рад і депутатську роботу // Галичина. – 1991. – 2 лют. – С.3.
10. Чорновіл В. Компартія фактично існує // Літературна Україна. – 1991. – 19 вересня. – С.3.
11. Державний архів Івано-Франківської області (ДАІФО), ф.П-1, оп.1, спр.5639. – Арк.7.
12. Стецишин О. Автономія чи децентралізація влади? // Експрес. – 2003. – 23-30 січ. – С.4.
13. Шляхтич В. Не відокремлюватися, а єднатися // Прикарпатська правда. – 1991. – 19 лют. – С.1.
14. //За вільну Україну. – 1991. – 16 лютого. – С.1.
15. Чорновіл В. До незалежності – мирним шляхом // За вільну Україну. – 1991. – 21 лют. – С.1-2.
16. //За вільну Україну. – 1991. – 16 лютого. – С.1.
17. Давимука С. Незабутній народний голова // Молодь України. – 2003. – 11 квіт. – С.2.
18. //За вільну Україну. – 1991. – 16 лютого. – С.1.
19. Гнатівський Б. Гуртуймося, братове // Молода Галичина. – 1991. – 19 лют. – С.1.
20. Галицька асамблея // Галичина. – 1991. – 19 лют. – С.1-2.; Петричук М. В єдності – наша сила // Галичина. – 1991. – 21 лют. – С.4.; Павлик В. Співпраця: нові можливості // Галичина. – 1991. – 21 лют. – С.3.
21. Бойко Б. Єдиним фронтом – проти диктату Кремля // За вільну Україну. – 1991. – 26 лют. – С.2.
22. Галицька асамблея // Галичина. – 1991. – 19 лют. – С.1-2.
23. Гнатівський Б. Гуртуймося, братове // Молода Галичина. – 1991. – 19 лют. – С.1.
24. ДАІФО, ф.П-1, оп.1, спр.5632. – Арк.5-6.; Угода Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської обласних Рад народних депутатів “Про основні принципи співробітництва між обласними Радами народних депутатів Івано-Франківської, Львівської та Тернопільської областей” // За вільну Україну. – 1991. – 21 лют. – С.1.
25. ДАІФО, ф.П-1, оп.1, спр.5632. – Арк.5-6.
26. ДАІФО, ф.П-1, оп.1, спр.5632. – Арк.2; Ухвала об’єднаної сесії Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської обласних Рад народних депутатів “Про регіональну Координаційну раду” // За вільну Україну. – 1991. – 21 лют. – С.1.
27. ДАІФО, ф.П-1, оп.1, спр.5632. – Арк.3; Ухвала об’єднаної сесії Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської обласних Рад народних депутатів “Про єдність українських земель” // За вільну Україну. – 1991. – 21 лют. – С.2.
28. Гулик І., Колеса Я., Якимович Я. Галицька Асамблея: єднання в ім’я святої мети // За вільну Україну. – 1991. – 19 лют. – С.1.
29. ДАІФО, ф.П-1, оп.1, спр.5632. – Арк.4; Ухвала об’єднаної сесії Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської обласних Рад народних депутатів “Про проведення 17 березня 1991 р. обласних референдумів” // За вільну Україну. – 1991. – 21 лют. – С.2.

30. Гулик І, Колеса Я, Якимович Я. Назв. праця – С.1.
31. Телеграма // Галичина. – 1991. – 21 лют. – С.2.
32. Гулик І, Колеса Я, Якимович Я. Назв. праця. – С.1.
33. Шляхтич В. Якщо відкинути красиву фразеологію. . . Із спільної сесії трьох обласних Рад у Львові // Прикарпатська правда. – 1991. – 23 лют. – С.1-2.
34. Куравський З.В. Діяти в інтересах людей // Прикарпатська правда. – 1991. – 19 лют. – С.1.
35. Діяти скоординовано // Прикарпатська правда. – 1991. – 21 лют. – С.1.
36. ДАІФО, ф.П-1, оп.1, спр.5639. – Арк.36.
37. Гуренко С. На засадах рівноправності // Голос України. – 1991. – 15 берез. – С.3.
38. Терещук В. Чи бойкот – найкраща тактика? // Молода Галичина. – 1991. – 23 лют. – С.1.
39. Теленчі О., Василенко М. Наш дім – наша фортеця. (Галицький тріумвірат: прогнози, перспективи) // Голос України. – 1991. – 19 лют. – С.6.
40. Плющ І. Ми всі – фортеця. . . // За вільну Україну. – 1991. – 26 лют. – С.1.
41. Теленчі О., Краслянський А. Сіяти зерна злагоди. Парламентарії республіки у Львові // Голос України. – 1991. – 6 берез. – С.2.
42. Теленчі О., Краслянський А. А йде весна. . . Завершився візит Л.Кравчука на Львівщину // Голос України. – 1991. – 7 берез. – С.3.
43. Вовк Б., Недільський А., Якимович Я. Перспектива в конструктивізмі // За вільну Україну. – 1991. – 29 березня. – С.1-2.
44. Козловський Б. Від сірника до автобуса // За вільну Україну. – 1991. – 5 квіт. – С.1.
45. Там само.
46. Долішній М. А могли б жити в достатку // Молода Галичина. – 1991. – 5 берез. – С.2.
47. Давимука С. Назв. праця. – С.2.
48. Сесія Львівської обласної Ради народних депутатів. Один рік при владі // За вільну Україну. – 1991. – 27 березня. – С.1-2.
49. Вовк Б. На стежці єднання // За вільну Україну. – 1991. – 22 травня. – С.2.
50. Чорновіл В. Тепер я твердо стою на ногах // За вільну Україну. – 1991. – 19 берез. – С.1.
51. ДАІФО, ф.П-1, оп.1, спр.5622. – Арк.108.
52. Звернення до Верховної Ради УРСР від Координаційної ради обласних Рад народних депутатів Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської областей // Голос України. – 1991. – 27 червня. – С.3.
53. Давимука С. Назв. праця. – С.2.